

10 **ՓԱՐԱՅ**

Հ. Պրիւնն Ստեփյէն իրօնադրուած էր նոյն պաշտօնով Անթրամ որու երէջն էր ծերունի արքայ Ճիբօք որ միայնակ կ'սպաւ-
րէր ժամէն թէ անուշտով ազգայինի մը հետ։
Երբ փոխ-երէցը շատ ճապարկ, շատ հը-
նարիմաց, կըրպա շուտով սիրէիլ Ըլլալ
ժողովրդին, միայն թէ իր կենցաղավա-
րութիւնը աշխարհայէն էր։ Կ'ստուէր թէ
շատ անգամ աշխարհականի գգեստներ
հաբաւած կ'երթար 10 քիլոմէթր հեռաւո-
րութեամբ ի Լափալ ուր շուայտ գի-
շերներ կ'անցընէր. ո՞րիկը էր ստակը։

Մեղմանքնու համար ամենեւին արեւ-
ելիս մը ցուցնել չենք ուզեր :
Երբեք ան ցնցումէն ժամ մը
հանդարտութիւնը վերըս-
տին տիրեց սակայն : Նոր ցըն-
ցումին ու եւ զիստ չպատճառել,
տեւորութեան կարծութիւնը եւ ու-
թիւն տկարութիւնը կը հաստատեն
փորձառութեան վրայ հիմնուած այն
կարծիքը թէ գլխաւոր շարժէն յե-
տապատճառ ցնցումները այլ եւս
անցոր են, այնպէս որ պէտք չէ
արտաքին այն ցնցումներէն որոնք
մեր ընթերցողները կը հարցնեն
մինչեւ որ հոգը գտնէ իր ստիւրա-
կան հաստատարութիւնը :
Երբեք անոր ցնցումը հետեւա-
յալ պէտք չէ միամիտներու մտքին
մէջ հաստատութիւն տայ այն յոռե-
տեւ գուշակութեանց որոնք, չեն
գիտեր ո՛ւրեք լոյսը լոյսի, բերնէ բե-
րան կը պարզուն են այնչափ արդիւր
իջնան մտքի անդորրութեան ու
պարզեան, որուն մեծապէս պէտք
կայ եղած անհուն վնասը դարմա-
նելու համար :

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

ԻՆՊԱՍՏ ԱՐԿԱՇԵԱՆԵՐՈՒՆ

Պատմական զեկուցում մը կ'ի-
նքնէ թէ Սերպիոյ թաղաւորը
3000 ֆրանք զրկեր է Կ. Պոլսոյ
երկրաշարժէն արկածեալներուն նը-
պասամատոյց յանձնաժողովին, որ
կարգեալ է Գաղաքապետութեան
մէջ Գաղաքապետութիւնը, Պելլի-
րոսի օսմանեան գեւադանատան մի-
ջոյց, Ն. Վեհափառութեան պիտի
դիմէ այդ գումարին արժէքով հան-
գանակութեան տուներ :

Մարտիոյ յոյն վաճառականնե-
րէն Պ. Իգլէն Զափրորուր, կ'ընէ
Մարտի, 10,000 ֆրանք ստորագրուեր
է երկրաշարժէն զոհերուն համար :
Գաղաքապետութիւնը, Թէնէ-
րի մեծաց Պատրիարքարանին խնդ-
րանքով, բացի եւեթ-Թուլէի յունաց
Վաղանդոյնի զրկած 100 վրանէն,
1 ֆան դրիւր է նաեւ Հալքիի ասո-
սացեալական վարժարանը :

ՎԵՍՏՈՒՄՈՒ ԵՆԵՐԵՐ

Տեփթերխանէի պաշտօնատունը
առժամայր փոխադրուած է Սուլ-
թան Ահմէտ թաղը թաղապետ փո-
րոջ փայտաշէն ապարանք մը : Նոյն
պաշտօնատան մէջ քանի ճիւղերուն
համար ալ տաղաւարներ պիտի շին-
ուին :

Դատական նախարարութեան
գրասենեակները եւ դատարանները
առժամայր փոխադրուած են ու թէ
թէ Բրաւո-Բազար, ինչպէս երէկ
պատմեմք ծանուցուած էր, այլ Սէ-
նի :

տեփթերի փողոց Սատրճ փայտ-
աշէնէն մեծ ապարանքը, որ վեր-
ջերս գնուած էր Վեհ. Սուլթանին
կողմէն : Դատական պաշտօնատան
նորոգութիւնները, որոնք մէկ քանի
օր պիտի տեսնեն, աւարտենուն պէս,
Ատլէն նորէն իր առաջին տեղը
պիտի փոխադրուի :

Շերքէթի Խայրէի վարչու-
թիւնը նախորդ երեքշաբթիէն ի վեր
փոխադրուած է իր երկու շոգենպե-
ներուն մէջ որոնք խարսխած կը մը-
նան Շերքէթի խանին առջեւ :

Ճէնթէի Պաշէի կը ծանուցանէ
որ թէպէտ Թեքանէի չենքերուն մէկ
մասը փնտրուած է երկրաշարժէն,
սակայն շատ թեթեւ կերպով : Նո-
րոգութեան աշխատութիւնները ըս-
կած են :

Բերայի նախնական դատարա-
նին Հուգուգի երկրորդ ճիւղին պաշ-
տօնատունը, որ կը գտնուի Ղալա-
թիա Թիւնէի փողոց, երկրաշարժէն
փնտրուած ըլլալով, փոխադրուած է
Ղալաթիա Օդճը Մուսա թաղը թը-
րա՛ուէյի ճամբուն վրայ փայտաշէն
խոշոր տուն մը, որ յատկապէս վար-
ձուած է :

ՉԱՆԱՐԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Շուկան պարպելու գործողութիւնը
կանոնաւորաբար առաջ կը տարուի :
Թաղապետական պաշտօնականները վար-
առելի կողման չունին այն մասերն
որոնք փչելու վտանգ կը սպառնան :
Կը կարծուի թէ Գաղաքապետու-
թիւնը որոշած է վար առնել տալ շու-
կայի գութթիւններուն խարսխած մասերը,
եւ անոնց տեղ թողուլ որ սեփական-
ատէրները ապաիի դնելով շուկան իր
ստիւի վիճակին մասամբ վերածննդ
Յայտնի է թէ գութթիւններուն վերստին
չինութիւնը պիտի քչեր քանի մը տարի
եւ ապացուցեալ ալ չէ թէ քրէ գըմ-
թէ շուկային առեւտուրին սատարող
տարրերէն մին է :

Անցեալ երեքշաբթի, ծանօթ ըն-
տանիք թուրք տիկին մը, որ խանութէ
մը առեւտուր կ'ընէր, երկրաշարժէն
սարսափահար՝ հոն կը թողու իր ձեռքի
պայուսակը որուն մէջ կը գտնուէին 60
ոսկի ու մէկ քանի գութթիւններ եւ կը
փախչի : Շուկային բացուելէն ի վեր
յիշեալ տիկինը գիմած էր ոստիկանու-
թեան եւ խանութին տեղը յայտնած :
Ոստիկանութիւնը, հարկ եղած խուզար-
կութիւնը կատարելով, պայուսակը զը-
տած է անվթար եւ տիրող վերադար-
ձուցած :

Իսթըրն Թէլէկրաֆ ընկերութեան
ընթերցողայ մատուցող, Կ. Պոլսոյ եւ
Տարտանէի միջեւ, որ նախորդ երեք-
շաբթիէն ի վեր խուզուած էր երկրաշար-
ժին պատճառաւ, նորոգուած է եւ եւ-
րեքշաբթի իրիկուննէն ի վեր սկսած է
բանիլ :

Հայրէի աստուածաբանութեան
վարժարանին աշակերտները արձակուեր
եւ իրենց տեղերը զրկուեր են : Յունաց
Պատրիարքարանին սնտուկը հոգացեր է
կարօտ ուսանողներու ճամբու :
Թէպէտ Պաշէի պարտեղը ամբողջու-

մէն պարպուած է Բայթ Թաքսիի պար-
տէղին մէջ հարիւրաւոր ընտանիքներ
կ'ապրին դեռ վրաններու եւ նոյն իսկ
փայտէ տաղաւարներու տակ : Այդ սի-
րուն պարտեղը ապակեանութեան կեդ-
րոն մը եղած է հիմա : Ժանտահոտ
գարշտութիւն մը կը բուրէ ամէն կողմէն,
որ կրնայ փնտաբեր ըլլալ Բանկալիթի
եւ ամբողջ մայրաքաղաքին հանրային
առողջապահութեան :

Կը պատմեն թէ Պէյրոզի մէջ կին
մը, որ մէկ քանի տարիէ ի վեր անդա-
մալով ըլլալով՝ անկողինը դամուած կը
մնար, երեքշաբթի օրուան երկրաշար-
ժին ատեն սարսափահար սկսեր է աղ-
ջիկը կանչել, որ դուրս ելած էր նոյն
միջոցին : Տեսնելով որ չի դար, ինք կը
ճգնի ոտքի ելլել, եւ, ո՛վ հրաշք, կըր-
նայ քաղել եւ փախչի : Հիմակ այդ կի-
նը հանդարտօրէն կը պաւտի Բերայի
մէջ :

Ուրիշ կին մըն ալ, կ'ընէ Բերայի
թերթ մը, մեր բարեկամներէն մէկուն
մայրը, որ մասնակի անդամաւորու-
թիւն ունէր, կրցեր է քաղել ելլել եւ
տունէն փախչիլ :

ԳԱԻԱՆՆԵՐԷՆ

Եանեայէն, Մանասըրէն, Գաթէ-
մուշիէն եւ Արշիպեղագոսէն եկած հե-
ռագիրները երկրաշարժի մասին կարե-
ւոր դէպք մը չեն նշանակեր : Այդ անդ-
ուանքը զգացուած նոր ցնցումները ա-
ռաջին շարժի նման անվթաս են միշտ
ի Յունաստան, Գալլիի մէջ, չարաթ-
գիւրք մէկ քանի ցնցում զգացուեր է
բաւական զօրաւոր : Առջի ցնցումներէն
խարսխած մէկ քանի տուներ նոր վնաս-
ներ կրեր են :

Ներքին լուրեր կարգալ
չարդար եղաւ :

ՆԵՐՖԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԳՈՒՆԱՆ. Յուլիս 3էն 4, Գըրէհի
մէջ (Ենկիւր) քուրայի նոր դէպք չէ
պատահած : Առաջուան բռնուածներէն
մին մեռած է :

Եղգաւի Մատէն գիւղաքաղաքին
մէջ յուլիս 2էն 3, տասնըվեց դէպք եւ
առաջուան բռնուածներէն 3 մահ :

Ագտող Յատէնի գաւառակին կ'ը-
րոնին 2այր Ենկիւր գիւղին մէջ յուլիս
28էն յուլիս 3 ինք դէպք եւ 6 մահ :
Յուլիս 1 ին Գայսէրիի եւ շրջակայ
այգիւններուն մէջ երկու դէպք եւ առաջ-
ուան բռնուածներէն մէկ մահ : Կէրմի-
ու Ենկիւրէն գիւղերուն մէջ երկուքական
դէպք : Թալաս գիւղին մէջ յուլիս 28էն
ի վեր չորս դէպք եւ երեք մահ :

Սըվաքի Տիւրիկ գաւառակին մէջ
յուլիս 26 էն 30, չորս դէպք ու չորս
մահ :

Մալաթիայի մէջ յուլիս 28 էն 29,
տասնըվեց դէպք եւ հին ու նոր բռն-
ուածներէն ինք մահ :

Բ. ԴՈՒՐԻՆ որոշեր է 3000 օսմ.
ոսկի աւելցնել Երկրագործութեան հան-
քերու եւ անտառներու երկտաղցի մը-
րայ՝ աւելցնելու համար հսկող պաշտօն-
եան երկու եւ դէտէրու թիւը, ինչպէս
նաեւ հանքերու եւ անտառներու վերա-

տեսչութեան մէկ քանի պաշտօնեանե-
րուն ամսականները :

ԽՏԻՎ ԱՊՊԱՍ ՓԱՇԱ Երեքշաբթի օր
պտույտ մը ըրաւ Պէյրաթի անտառին
մէջ :

ՄԵՐՍԻՆ-ԱՏԱՆԱՅԻ երկաթուղին
բաժնետերերու տարեկան ժողովը տե-
ղի ունեցաւ երեքշաբթի օր Գրէտի Ժէ-
նէոալ դրամատան մէջ, նախագահու-
թեամբ Պ. Պէնար Թուպիլիի : Տեղե-
կագիրը ցոյց կուտայ թէ ընկերութիւնը
տակաւին կարող չէ տոկոս վճարել իր
պարտատուներուն վրայ եւ շատ փայ-
լուն պատկեր մը չի գծեր ապագայ դո-
ժանութեանց մասին : Ժողովը վաւերա-
ցուց սակայն հաշիւները : Վարչական
խորհրդին ելլող անդամները, Պ. Ակ-
սարօ եւ Պ. Լուի Գուաքօ, վերըն-
տրուեցան :

ԲԻՒԻԹԻՄ ՓԱՇԱ. Կայսերական Ի-
րատէ մը արտօնած է Լոնտոնի օսման-
եան դեսպան Բիւթթէ միաշն՝ երկու
օմիտուան արձակուրդով Գերմանիոյ ջեր-
մուլները երթալ իր անձը դարմանելու
համար :

ԱՒՍՏՐԻՈՑ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ. Ճար-
տարգետ Պ. Բոքորիի աւատրական
կառավարութեան կողմէ 1893 սեպտեմ-
բերին Կ. Պոլսոյ եկած են Ի Ենկիւրէ-
ոյ աստրիական դեսպանատան շինութեան
յատակաձեւները պատրաստել յետոյ
Աստրիա դարձած էր : Բոքորիի այս
շարժում մայրաքաղաքը պիտի դնէ եւ
չինութեանց պիտի սկսի : Ենկիւրէն
պէս յայտնի է, ծովեզերքը կը դա-
նուի եւ ետին մեծ պարտեղ մը ունի :

ՌԷԺԻՆ. Յունիս ամսուան մէջ Եր-
թաթի Ռէժիլին հասցըին եղած է
216,000 օսմ. ոսկի, մինչեւ 1893 յու-
նիսին եղած էր 214,000 ոսկի :

ԻՉՄԻՏԻ Կուսակալութիւնը դրած է
առեւտրական եւ Հանրապետ շինու-

ԲԻՐԱՆՈՒ ՄԱՆԱԶԱՐ

Մահմուտ Բաշա Տիւրքընտը Թուր-
եան խան իթթիխանէի Իրան գոնա-
թախանէի գաղաքապետ միւնիստէտէն
լայէթ մէթին ինչա օլունմուշ օլուն մէջ-
քիւր Սըլվանեան խանը իթիսալինտէ պի-
րիպիլինէ կէշիկի օլունտ ատէթ մազազա
իլէ օն իքի ատէթ օլունտ մէջմուտ օլուն
կէրէք թօրտան կէրէք այրը այրը քիւրայ
վէրիլէնէ կինտէն արզաւ էտէն զէվաթ
մէջքիւր խանտա մուլտապարքը Պօլսոյ
Է.Ֆեհիս Սըլվանեան միւրաճաւթ իթ-
մէթիլին Լան օլունտ :

Խանսէն Կէշիկի Իքի գաթ տըր : Հիշ
պիւր եթիլ զէտէլէնմէջմուշ օլունտ մէջմուտ
իլուն մաղաղապար թիւնարա մէ քօ-
միսիննըլապ քէք միւնապալ տըր :
1-6

ՎՈՒՄԵՄՈՒՆԷՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ

Փ ա ս ս ա ր ա ն
Փախալարաւ է իւ գրասենեակը
Թիւ 10, 11 (Եանապիլի Խան, Պաշէ-Խարու)
Ս ա ա մ պ ո լ
3-12

ՏՕԳԻՐ ԶԵՆԱԿԵԱՆ

Մանսադտ ծննդական գործամու-
նեւու եւ գաղղական հրամարութեանց
Ղալաթիա, կամուլին գլուխը, թիւ 5 :

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՀՈՎԱՆՈՅԻ
ԾՕՐԾ ԵՅԹԵՄԵԱՏԻ

Սոյն գործարանի մէջ կը պատրաս-
տուին ամէն տեսակ հովանոցներ մե-
տաքսայ, րորէ եւ գանազան կերպա-
ներով թէ արանց, թէ կանանց եւ թէ
տղայոց համար :

Օրական պատրաստութիւն 300 է ա-
ւելի հովանոցներու :

Այս գործարանի արտադրութիւնը
թէ ճաշակի եւ թէ գիւնացիութեան
կողմանէ գերազանց են ուրիշ ամէն ապ-
րանքներէ, նոյն իսկ եւրոպական ար-
տադրութիւններէն թէ լաւ եւ թէ գի-
ւնեւու կողմանէ 40% աւելի ածան ըլ-
լալով :

Մեծ միջերը ամէն տեսակ հովանոց-
ներու, մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ
վաճառման համար, որոշեալ գներով,
նոյնպէս հովանոցի զանազան տեսակ
կերպաներ :

Դաւառական յանձնարարութեանց
համար ծօխ միջերը ամառուան հովա-
նոցներու :

Մեծ տեսակ նորոգութիւնը
Մանսադիւր Ի Մեծ-Շուկայ, Նորր
Օսմանիէ գալուստ, 32 թիւ : 3-8

ՇԱՊԵԱՎԱՃԱՍԻ
ՄԵՐԱՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՊԱՏԱՐԱՍ ԵՒ
ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ԵՄԻՆԵՐ

172 Մանուս-Փաշա 172
Իւր յանձնարարաց հետեւեալ բազ-
մանակէն քաղաքներով, գործնական
նոր միջոցներ ձեռք առած է, որպէս զի
կարենայ ամենայն արագութեամբ
Նորաբնուակ, Կալուկ եւ Կիւրապիկ
այսպիսիներով պատրաստել ո՛ր եւ է տ-
պագրանք :

Կր հայկաթէ ամէն տեսակ կտաւէ
արթիւ պաղ, պղնձ, պրօտէ, ծաղկեկար,
գունաւոր, եւայլն շապիկներ : Նոյնպէս
եւ թիւնոց, վիշնոց, եւայլն :

Կտաւները գաղղական առաջա-
կադ գործարաններէ բերուած են եւ
տեսակներուն աղնութիւնը երաջա-
ւորեալ է :

Ապագումաւ ապրանքին վրայ ա-
մենաթիւն քիւրիւր մը իրաւունք
կուսայ յանախոյղին զայն եւ բերելով
վնասած գումարն ստանալու :

ԲՆԱԿԱՐԱՆԻ ՓՈՓՈՒՈՒԹԻՒՆ

Ականջի, կոկորդի եւ քթի հիւան-
դութեանց մասնագէտ Տօթ. Տատուր
պատիւ ունի ծանուցանել հասարակու-
թեան թէ իր դարմանատունը փոխադ-
րած է Բերա Մեծ փողոց թիւ 249 Բը-
րիտանական (Գանգիւր) դեղանոցին վը-
րայ, աւր իր խորհրդակցութիւնները կը
շարունակէ ամէն օր կէս օրէն մինչեւ
ժամը 4 ը. եւ : 7-20

ԹԵՐԹՈՒՆ ՀԱՅԻՆԵՏԻՔԻ (119)

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ՀԱԻԱԿԸ

ՄԱՍՆ Գ.
ՊԱՆՈՒՐԱՆԱՆ ԱՏԵԱՆ
Դ.

Ա՛հ, եթէ իր երկտապարտութեան
մեղքին խոտովանութիւնը կարենար
օգտակար ըլլալ ժաքի, ո՛րպիսի ուրա-
խութեամբ այդ խոտովանութիւնը պի-
տի ընէր ու ինքզինքը պիտի գոհնէր :
Եւ ինք իր անձը պատճելով՝ առնա-
նոյն բարկութեանը, յուսահատութեանը
եւ գոհցն անոր տալիք սպառնալիքն առաջը
պիտի առնէր : . . .

Ժաքը փրկելուն ապահով ըլլալով
մեղքեւ իրաւունք պիտի ունենար, եթէ
ժողով, իր մեծ ու վեհանքն սրտին մը-
տէն, չնկեր իրեն :

Բայց այդ խոտովանութիւնը այն
մարդուն արդէն վշտալիկ սիրտը պիտի
խորտակէր՝ առանց օգուտ մը ունենա-
լու :
Ո՛րքն լուազոյն էր լռել :

Ասանկ տեսարաններէ ետքը Մար-
րիթ, ուստապառ եւ չլինալով այլ եւս
կուրծիկէն անձկութիւնները ծածկել,
կ'երթար իր սենեակը կ'առանձնանար
առատաբար լալու համար :

Կամ կ'երթար Պերթիթի քով եւ
ժամերով կը նստէր ու կը դիտէր հիւ-
անդը, որ տակաւին շատ տեղեր էր իր
անկողինին մէջ, թէ եւ հիմայ արժէքները
ապահով էին որ պիտի փրկէին զինքը :

Բարիւր, Հօսման ծառուղին, Մար-
թօլէի տունն ալ միեւնոյն արցունքները
միեւնոյն յուսահատութիւնը, միեւնոյն
անձկութիւնը կը տիրէր :

Եւ չկար մէկը որ զայն միմիայն
ու արիւնցնէր, — չկար մէկը որ լար ի-
րեն հետ :

Երբ Հօսման ծառուղիի տունը վե-
րադարձաւ, նամակ մը գտաւ, որ իրեն
կը սպասէր :

Այդ նամակը Սէզար հօրեղորմէն էր :
Բարեւսիրտ մարդը ասելով խօսքերը
չէր սիրեր, վասն զի այդ նամակը Շա-
րլի բանտին մէջ ժաքը ընդունած նա-
մակէն շատ աւելի երկայն չէր :

Անոր պարտաւորութիւնը սա էր :
«Սիրելի Մարթօլէն, բոլոր եղած-
ներն իմացայ ոչ միայն քու նամակին-
նէ :

Եւ ինչ, այլ եւ Ժիրօսի մահը պատմող
լրագիրներէն ու իմ անձնական տեղե-
կութիւններէն : Վերադարձիդ եթէ զիս
տունը չգտնես՝ մի՛ դարմանար : Բարե-
զէն պիտի հեռանամ : Ժաքի վիճակէն
շատ մի՛ յուսահատիր : Երբեք հօրեղ-
բայրդ կ'ընէ քեզ. Վատահութիւն եւ
արիւթիւնն : . . .

Այո՛, այս նամակը գտնէ առջի մէկ
երկու օրը քէշ մը յոյս տուաւ իրեն :

Չէր հասկնար թէ Սէզար ինչ ըսել
ուզած էր :

Հօրեղորմէն իր գիտաւորութեանց
եւ ըրածներուն վրայով բան մը չէր ը-
րած : Բարթօլի կեղծ վճարագրերը դադա-
նի պահած էր :

Եւ առաջուան պէս ինքզինքը շատ
աղքատ ցոյց կուտար :

Բայց Մարթօլէն քանի մը օր ետքը
անկէ լուր չառնելով, անոք, առանց բա-
րեկամի մնալով

[illegible]